

Memo visie beroepsprofiel accountant

Aan	Expertgroep Herijking beroepsprofiel en (stelsel van) opleiding accountant
Van	NBA Faculty Audit & Assurance
Datum	17 mei 2023
Betreft	Uitwerking visie op uitwerking beroepsprofiel(en)

Geachte leden van de expertgroep,
Beste Leen, Edith, Margreeth,

Op 26 april ontvingen wij als Faculty Audit & Assurance jullie verzoek tot het uitwerken van een reactie met daarin een visie op de herijking van het beroepsprofiel van de accountant. Gezien het belang van het beroepsprofiel op de verdere uitwerking van de accountantsopleiding delen wij middels deze schriftelijke reactie graag onze visie. We treden graag met jullie in verdere dialoog indien dit bijdraagt aan meer begrip en een verdergaande uitwerking. Hierna gaan wij achtereenvolgens in op:

1. Huidige verordening op het beroepsprofiel
2. Onze visie op verschijningsvormen openbaar accountant
3. Impact op door ons gewenste uitwerking van beroepsprofiel
4. Overige observaties en aandachtspunten
5. Afsluiting

1. Huidige verordening op het beroepsprofiel

In de huidige verordening op de beroepsprofielen, vastgesteld in 2015, is één profiel voor de verschillende werkterreinen van de accountant uitgewerkt. Hierbij wordt nadrukkelijk onderkend dat deze werkterreinen en daarop betrekking hebben werkzaamheden zeer divers zijn. In de toelichting op de verordening worden diverse voorbeelden van verschillende verschijningsvormen van de accountant verder geduid, zoals accountants die specifiek werkzaamheden verrichten voor het MKB.

2. Onze visie op verschijningsvormen openbaar accountant

Binnen ons bestuur hebben wij afgelopen maanden een dialoog gevoerd over de verschillende verschijningsvormen van de accountant en de hiervoor relevante competenties en vaardigheden. Vervolgens zijn we hierover in gesprek gegaan met een beperkte groep beroepsgenoten. Hierbij hebben wij vanuit ons facultyperspectief met name gekeken naar de rol van de openbaar accountant. Naar aanleiding hiervan trekken wij de conclusie dat de

verschillen tussen de controlerend accountant en de MKB accountant zodanig groot zijn dat dit de uitwerking van twee gescheiden beroepsprofielen rechtvaardigt.

De controlerend accountant voegt zekerheid toe aan verantwoordingsinformatie en dient hierbij altijd het publiek belang. De MKB accountant richt zich meer op de totstandkoming van verantwoordingsinformatie en profileert zich hierbij nadrukkelijk als servicegerichte adviseur, uiteraard binnen de kaders van de VGBA. We merken daarbij op dat er grote verschillen zijn tussen de voor beide rollen benodigde competenties en vaardigheden.

Competenties en vaardigheden die kenmerkend zijn voor de controlerend accountant zien toe op een hogere mate van analytische vaardigheden, een academische werk- & denkniveau en de altijd kritische instelling die nodig is om onomstreden kwaliteit te leveren. De MKB accountant is van nature meer servicegericht en heeft een meer adviserende grondhouding richting zijn opdrachtgever. Uiteraard gelden voor beide rollen de kaders van de VGBA, bij de controlerend accountant gelden daarnaast nadrukkelijke voorschriften ten aanzien van onafhankelijkheid.

3. Impact op door ons gewenste uitwerking van beroepsprofiel

Gezien de genoemde verschillen in rollen van de accountant adviseren wij u twee specifieke beroepsprofielen uit te werken, waarin voor beide profielen ‘op maat’ uitwerking kan plaatsvinden van de benodigde kennis, competenties en vaardigheden.

4. Overige observaties en aandachtspunten

Over het algemeen bemerken wij dat bij de uitvoering van controleopdrachten meer en specifieke kennisdomeinen vereist zijn, waarbij we gemiddeld genomen een toename zien van de inzet van specialisten. We merken op dat voor de aansturing en vaktechnische opvolging van de werkzaamheden van deze specialisten andere vaardigheden gevraagd worden, waarin de huidige verordening niet afdoende voorziet.

Wij merken op dat er momenteel twee “typen” accountants werkzaam (mogen) zijn in het wettelijke controledomein, waaronder Accountants Administratieconsulenten (AA’s) die zich ook als MKB accountant nadrukkelijk profileren als adviseur. Deze twee verschillende rollen vergroten (mogelijk) de verwachtingskloof in het maatschappelijk verkeer ten aanzien van de rol en kwaliteit van de openbaar accountant. Wij adviseren derhalve in de opzet van het beroepsprofiel te overwegen het domein van de wettelijke controleopdrachten uitsluitend onder te brengen bij de controlerend accountant zoals hiervoor benoemd.

Als Faculty Audit & Assurance zijn wij van mening dat een startbekwame accountant evengoed ervaringsjaren moet opdoen om op te kunnen treden als eindverantwoordelijk accountant in het wettelijk controledomein. Wij missen in de verordening op de beroepsprofielen een nadere uitwerking van benodigde competenties en vaardigheden in deze ‘overbruggingsfase’. Wij denken in dit kader specifiek aan het verkrijgen van de juiste kennis, ervaring en vaardigheden op enkele voor hem/haar van toepassing zijnde kennisdomeinen en mogelijk voorkomende ‘complexe’ controlesituaties, bijvoorbeeld waarbij sprake is van weerstand vanuit de gecontroleerde.

Het is te overwegen om in het beroepsprofiel in te gaan op een mogelijk onderscheid tussen een opleidingstitel (bijvoorbeeld: accountant) en een beroepstitel (vergelijkbaar met de advocatuur waarbij iedere advocaat jurist is maar niet iedere jurist advocaat). De opleidingstitel is daarbij uiteraard de titel die een accountant krijgt nadat hij of zij met goed gevolg de opleiding heeft afgerond. De beroepstitel kan alleen worden verkregen als de opleidingstitel is verkregen en als aan voor die beroepsuitoefening te stellen voorwaarden is voldaan. Hiermee wordt voor het maatschappelijk verkeer duidelijk in welke hoedanigheid een accountant zijn of haar rol invult.

5. Afsluiting

Wij houden ons uiteraard van harte aanbevolen met u verder in dialoog te treden gericht op verdere uitwerking en/of verdieping, danwel na te denken over de eventueel benodigde opvolging of validatie van aannames.

Namens Faculty Audit & Assurance

Drs. J.M.A. Brak RA

